

Konsten att avveckla en välfärdsstat

GRANSKNING
AV DET
ÅTSTRAMNINGS-
POLITISKA
KRETSLOPPET

Åsa Plesner
Niklas Altermark

verbal

Tankesmedjan Balans & Niklas Altermark

Podcast

Offentliga hemligheter

Tankesmedjan Balans

Balans

Vad är problemet?

- Å ena sidan vill det svenska folket ha en stark offentlig välfärd
- Å andra sidan har välfärdsystemen blivit mindre generösa och mindre tillförlitliga
- **Vår bok handlar om varför välfärdspolitiken rör sig i rakt motsatt riktning från folkviljan**

Hur kommer vi fram till ett svar?

- **Vi analyserar vad som blir rationellt för politiker att göra, givet de sammanhang där de fattar beslut:**
- Riks- och kommunpolitiker vill vinna val och genomföra reformer
- Riks- och kommunpolitiker begränsas av budgetregler som förbjuder underskott
- Rikspolitiker och till viss del kommunpolitiker har ibland möjlighet att flytta kostnader och ansvar till annan politisk nivå

En politiker på statlig nivå fattar beslut

Vad vill politikern?

Vinna nästa val!

Genomföra reformer!

Vilken är politikerns kontext?

Reformen får inte finansieras med underskott!

Däremot kan kostnader flyttas!

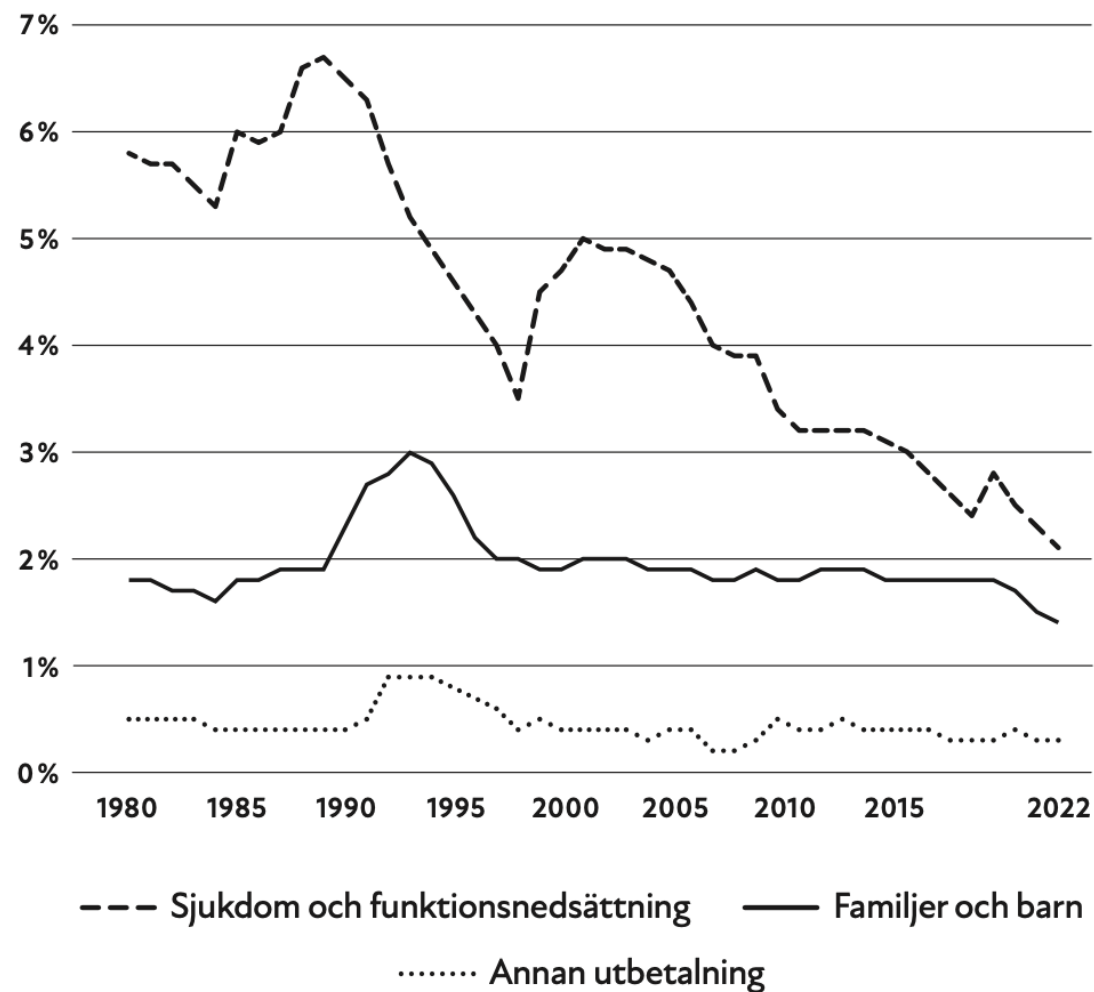
Vad kan vi förvänta oss?

Politikern kommer föredra att skära ned för att finansiera reformer framför att höja skatter.

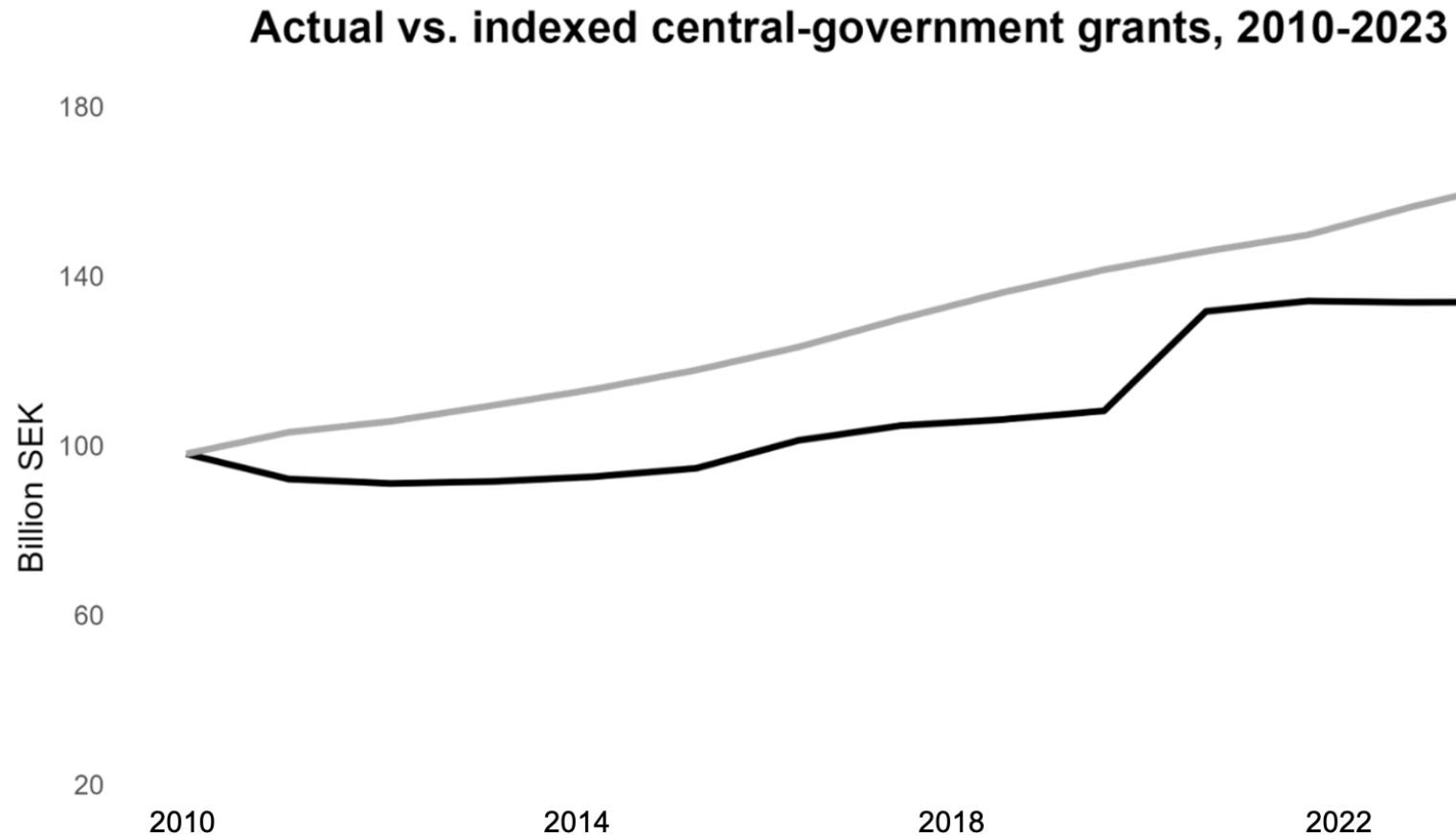
Politikern kommer att försöka minimera risken att nedskärningarna leder till att folk slutar rösta på hans parti

Gapet – från staten till individer

Figur 2. Socialförsäkringarnas utgiftsområden i förhållande till BNP

Gapet – från staten till kommunerna

En politiker på kommunal/regional nivå fattar beslut

Vad vill politikern?

Vinna nästa val!

Genom att genomföra en reform!

Vad kan vi förvänta oss?

Politikern kommer föredra dolda nedskärningar för att finansiera reformer framför att höja skatter.

Nedskärningarna kommer att leda till att människor som arbetar i kommunerna får sämre arbetsvillkor

Vilken är politikerns kontext?

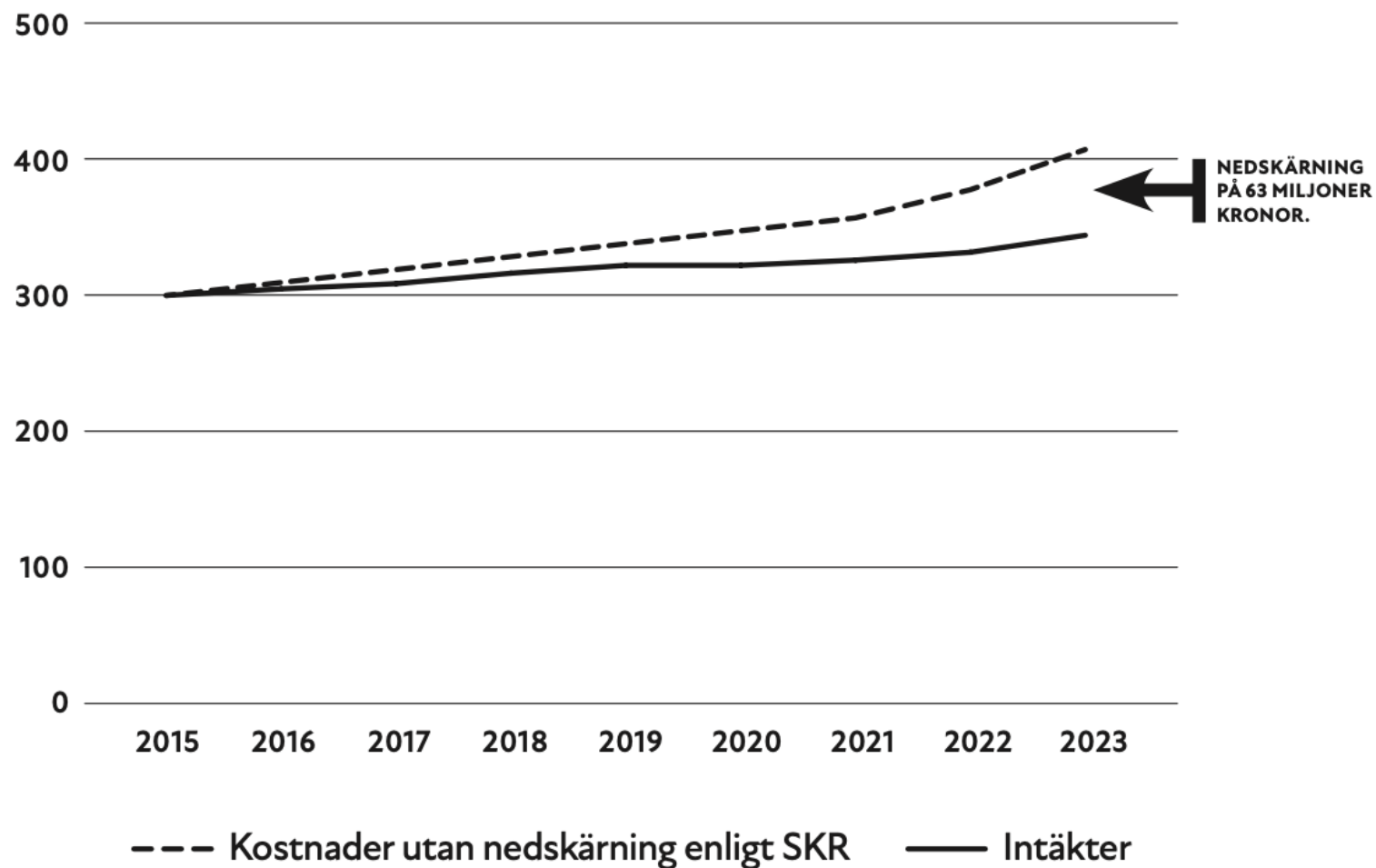
Kostnadsförflyttningar från staten gör att kommunen har mindre budgetutrymme!

Men man får inte göra underskott

Politikern har möjlighet att dölja nedskärningarna!

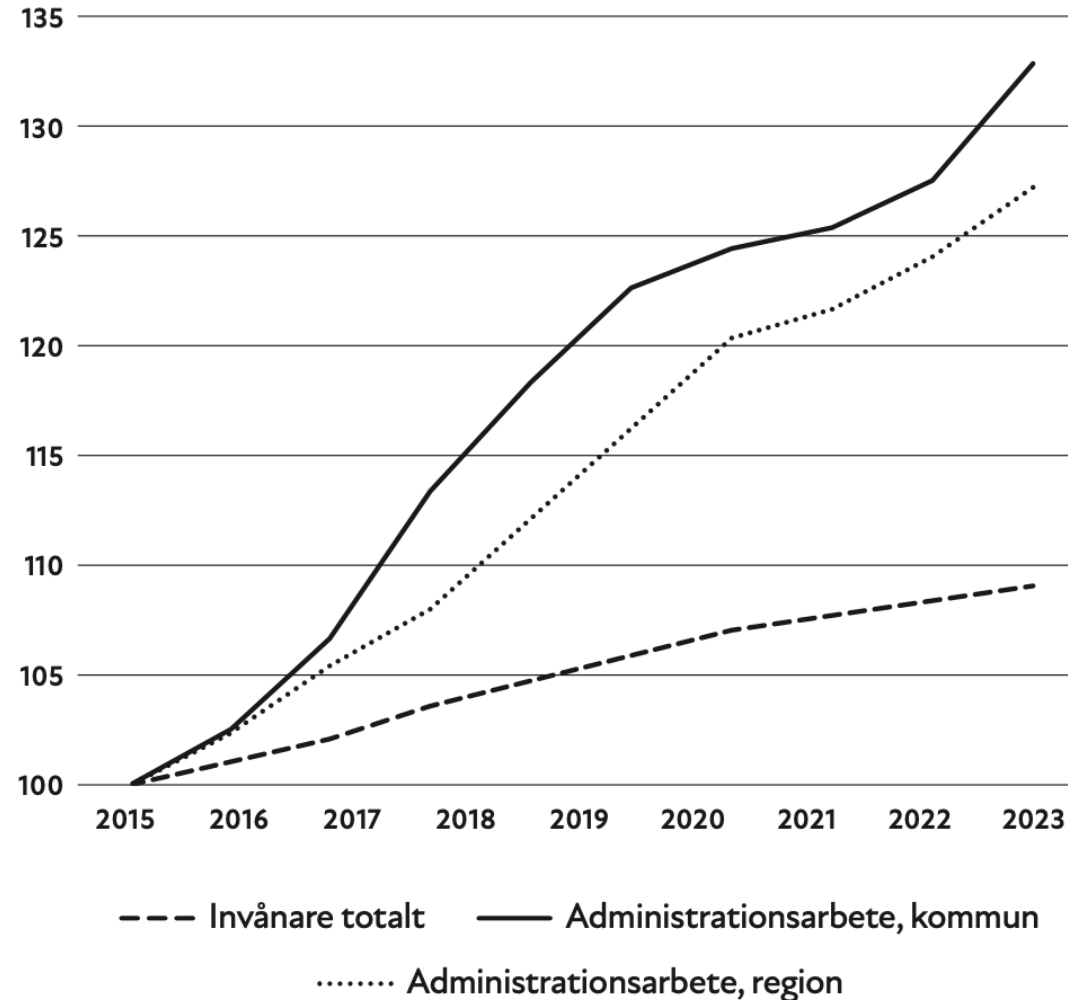
Gapet – från kommuner till verksamheter

Figur 6. Skolpengen utveckling i Stockholm med 2015 som basår.

Allt skärs inte ned!

Figur 7. Administratörer i kommuner och regioner samt invånare.

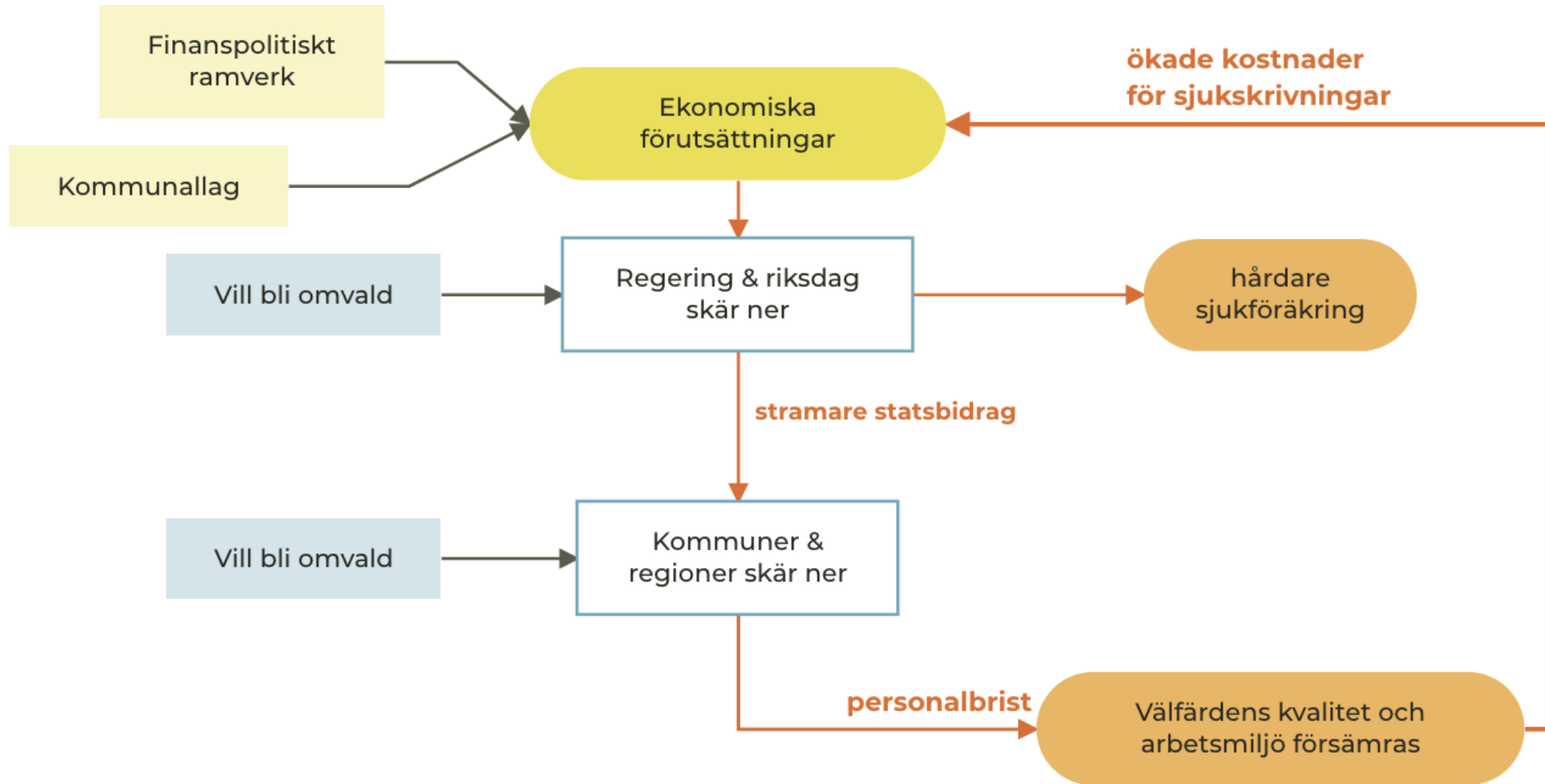

Sammanfattningsvis

- Det blir rationellt för politiker att göra dolda nedskärningar eller att skära ned på stöd för stigmatiserade grupper
- Detta bidrar till att förflytta kostnader, som skapar ytterligare nedskärningskrav
- **På det här sättet skapas ett åtstramningspolitiskt kretslopp**

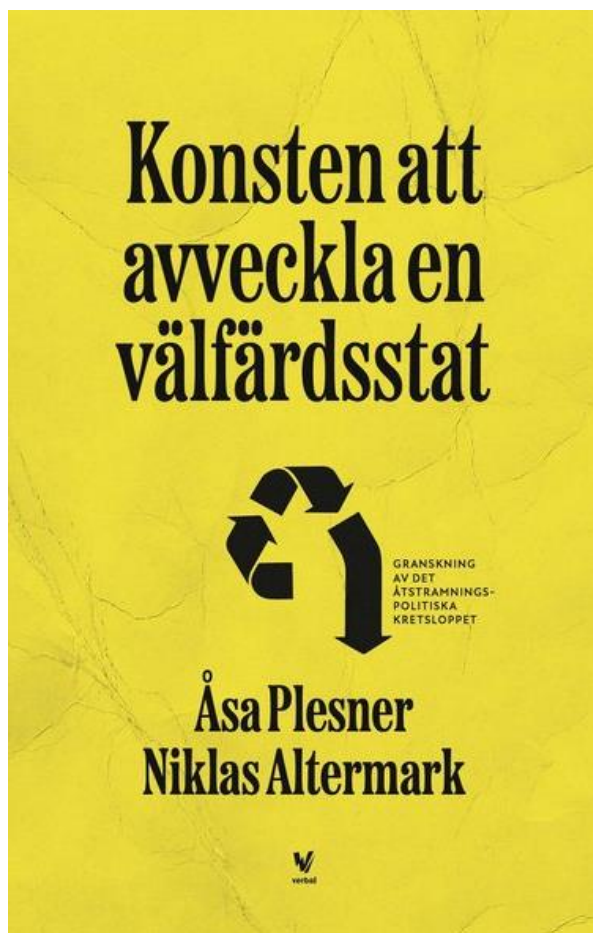

Det åtstramningspolitiska kretsloppet

Vad kan göras för att ändra på detta?

- **Ändra institutioner så att det blir rationellt att värna välfärden**
- **Varför?**
Ett gemensamt skyddsnät gynnar alla
- **Hur?**
Gör nedskärningar synliga & skamliga
- **Av vem?**
Folkrörelser

Tack!

Balans

www.tankesmedjanbalans.se

Podcast: Offentliga hemligheter

